

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Частина I

**Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

Кропивницький – 27 листопада 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

І ЧАСТИНА

27 листопада 2024 р.

Кропивницький
2024

Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі : матеріали II всеукр. наук.-практ. конф., 27 лист. 2024 р., м. Кропивницький / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ; [редкол. : А.А. Тихий, В.В. Зайченко та ін.]. В 2х частинах. Ч.1. Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2024. – 235 с.

Редакційна колегія:

Тихий А.А., проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків, доц., к.т.н. Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Зайченко В.В., д.е.н., проф., зав. кафедри економіки та підприємництва Центральноукраїнського національного технічного університету, м. Кропивницький;
Шалімова Н.С., д.е.н. проф., декан економічного факультету, Центральноукраїнського національного технічного університету, м. Кропивницький;
Семикіна М.В., д.е.н., проф., проф. кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Петрова І.Л., д.е.н., проф., зав. кафедри маркетингу та поведінкової економіки, Університет економіки та права «Крок», м. Київ;
Лутай Л.А., д.е.н., проф., проф. кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом, Уманський Державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань;
Васильців Т.Г., д.е.н., проф., зав. відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіону, Державна установа. Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України, м. Львів;
Лупак Р.Л., д.е.н., проф., проф. кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів;
Карнаушенко А.С., к.е.н., доц., зав. кафедри підприємництва, обліку та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон;
Кононенко Л.В., к.е.н., доц., доц. кафедри економіки та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон;
Савченко В.М., к.е.н., проф., доц. кафедри підприємництва, облік та фінансів, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон;
Сисоліна Н.П., к.е.н., доц., доц. кафедри економіки та підприємництва Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Смірнов О.О., к.е.н., керівник методично-організаційного відділу, Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький;
Козицька Л.С., фахівець I кат. методично-організаційного відділу Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький.

У збірнику опубліковано тези доповідей учасників II всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі». Тези доповідей відображають результати наукових досліджень, присвячених розгляду різноманітних проблем, умов та чинників економічної діяльності та безпеки підприємств, регіонів, соціальної відповідальності бізнесу та держави, розвитку інвестиційної та інноваційної політики, людського капіталу, визначенню стратегічних перспектив підприємств агропромислового комплексу, торгівельних та готельно-ресторанної індустрії України.

Для науковців, викладачів, здобувачів PhD, здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Може бути корисним також для підприємців, організаторів бізнесу, менеджерів підприємств, спеціалістів з економіки, торгівлі та готельно-ресторанної справи.

Рекомендовано до друку вченою радою Центральноукраїнського національного технічного університету (Протокол №3 від 2 грудня 24 року)

За достовірність наведених у публікації даних, географічних назв, власних імен, цитат, галузевої термінології, економіко-статистичних даних та іншої інформації несуть особисту відповідальність автори тез доповідей.

Малихін О.В.	
ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ	66
Мусієнко О.С., Бордіян О.О.	
РОЗВИТОК АГРОКОНСАЛТИНГУ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ	69
Новосьолова О.С., Мезетков А.О.	
ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	72
Петрова І.П.	
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У ВІДНОВЛЕННІ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	75
Пильникова Я.І., Єфремов А.О.	
РОЛЬ КОНСАЛТИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ.....	77
Погрішук О.Б., Мазур В.В., Проць А.О.	
ДОСЯГНЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	79
Сисоліна І.П.	
МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	81
Сисоліна Н.П., Чмихун К.В.	
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАХОДИ ЇЇ ПІДТРИМАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	84
Харченко І.В.	
КОРЕКТНА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАГАЛЬНОКОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ЯК ЗАЛОГ ПЕРЕМОГИ В КОНКУРЕНТНІЙ БОРОТЬБІ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ	86
Чорногор Н.О., Шкуро О.М.	
ВПЛИВ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАКОМПАНІЙ.....	89
Швиданенко Д.В., Томницький І.А.	
ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ НАДАННЯ ДОРАДЧИХ ПОСЛУГ.....	91
Шепель А.В.	
ДИНАМІКА АГРАРНОГО СЕКТОРУ: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	93

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15#Text> (дата звернення 01.11.2024)
2. Безкровний М.Ф. Формування і розвиток регіональних інформаційно-консультаційних (дорадчих) служб : дис. ... докт. економ. наук: 08.00.04. Київ, 2017. 351 с.
3. Кирилов Ю.Є., Грановська В.Г., Кононенко Л.В. Агроконсалтинг як інструмент забезпечення реалізації сталого сільського розвитку. *Економічний простір*. 2024. № 193. С. 102-108 DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.193.102-108>
4. Кононенко, Л., Савченко, В., & Карнаушенко, А. Консалтинг в агробізнесі: сучасний стан, проблеми та перспективи. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*, 2023, (17), 50-56. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.17.7>.

УДК: 631.1:338.43

*Шепель А.В., к.с.-г.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

ДИНАМІКА АГРАРНОГО СЕКТОРУ: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У 2024 р. сільськогосподарське виробництво України зазнало певних змін у порівнянні з попередніми роками. Основні тенденції включають: Згідно з прогнозами Міністерства сільського господарства США (USDA), виробництво пшениці в Україні у 2024/2025 маркетинговому році очікується на рівні 22,9 млн тон, з експортом до 16 млн тон, виробництво кукурудзи прогнозується на рівні 26,2 млн тон, з експортом до 23 млн тон [1]. Посівні площі під соняшником залишаються стабільними, до 5,5 млн гектарів, Через надвиробництво та зниження цін, очікується зменшення посівних площ під соєю на 0,5 млн гектарів у 2025 р. Станом на 1 січня 2024 р. в Україні нараховувалося 390 тисяч голів у промисловому секторі [2]. Очікується зростання рівня рентабельності для всіх видів зернових та олійних культур у 2024 році [3]. Загалом, 2024 рік характеризується стабільністю у виробництві основних сільськогосподарських культур, зокрема пшениці та кукурудзи, а також позитивними тенденціями у рентабельності аграрного сектору.

За результатами обстеження сільськогосподарських підприємств виявлено зменшення обсягів виробництва продукції сільськогосподарськими підприємствами. Представлені такі очікування респондентів щодо стану їх ділової активності на IV квартал 2024р. порівняно з попереднім кварталом (рис.1).

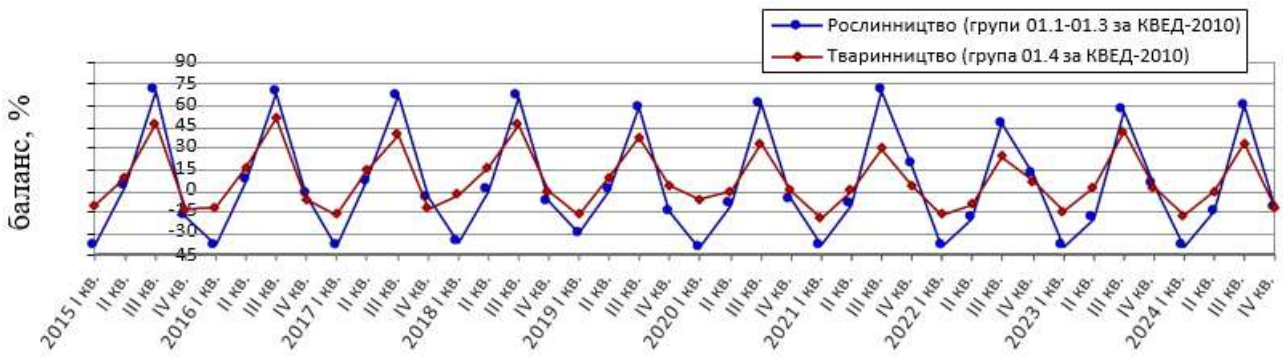

Рис.1. Очікувані зміни обсягу виробництва продукції сільськогосподарства України [4]*

Для подолання цих проблем необхідно розробляти комплексні програми державної підтримки, стимулювати інновації, створювати сприятливі економічні умови та активно впроваджувати заходи з адаптації до кліматичних змін.

На рис 2. спостерігається зростання цін на сільськогосподарську продукцію.

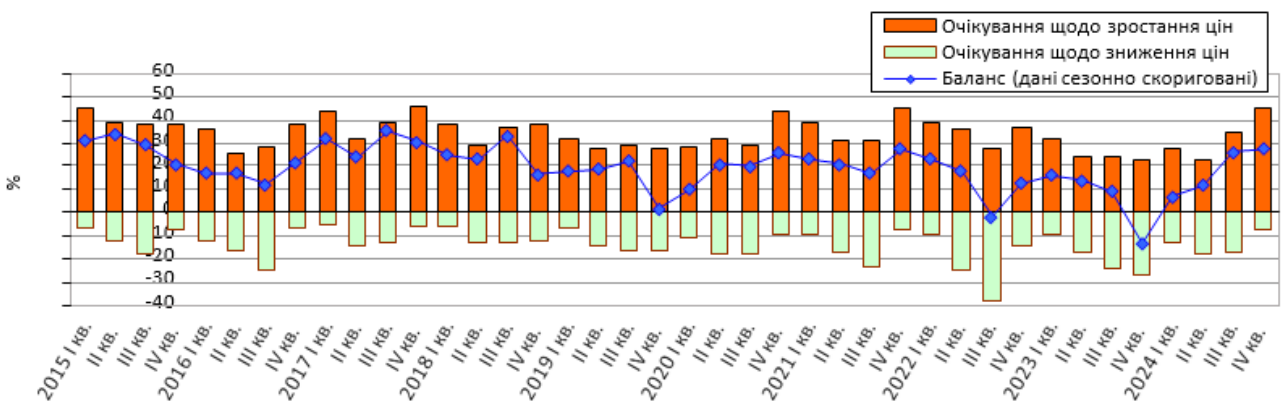

Рис. 2. Очікувані зміни цін на продукцію сільськогосподарських підприємств [4]*

На рис. 3. Наведена інформація щодо зменшення кількості працівників на сільськогосподарських підприємствах України.

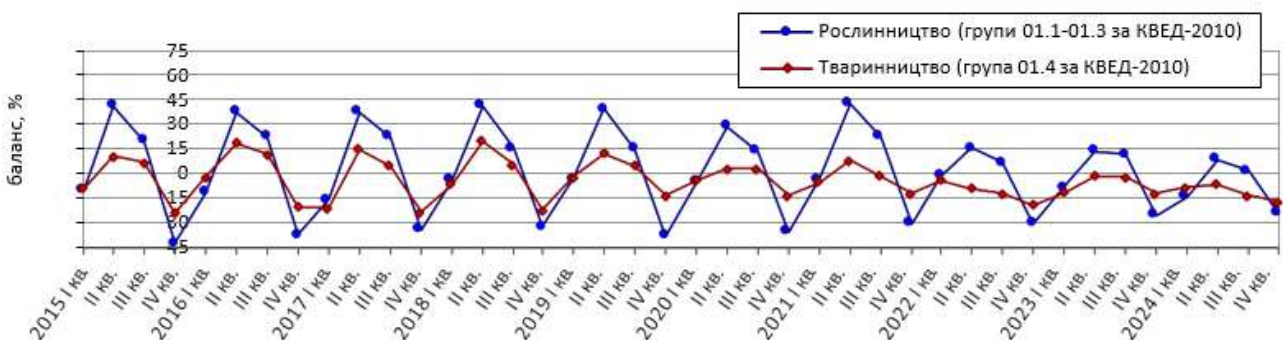

Рис. 3. Кількість працівників на сільськогосподарських підприємствах України [4]*.

*Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, із II кварталу 2022 року – без урахування тимчасово окупованих російською федерацією територій та частини територій, на яких ведуться (велися) бойові дії

Сільськогосподарська діяльність може стикатися з різними стримуючими факторами, які впливають на ефективність виробництва, фінансові результати та стабільність сектору. Основні з них: 1) природно-кліматичні фактори: посухи, аномальні опади, зниження рівня ґрунтових вод, повені, гради, буревії, пожежі, втрата родючості, ерозія, засолення, розповсюдження шкідників, хвороб рослин та тварин NF; 2) економічні фактори: брак коштів на сучасну техніку, добрива, пестициди, насіння, висока вартість ресурсів паливно-мастильних матеріалів, електроенергії, води, низькі закупівельні ціни (на продукцію сільського господарства через монополію трейдерів), недоступність кредитування (жорсткі умови банків, високі відсоткові ставки).

Найбільшими чинниками, що стримують сільськогосподарську діяльність в Україні, є інші фактори, які згруповані на рис.4.

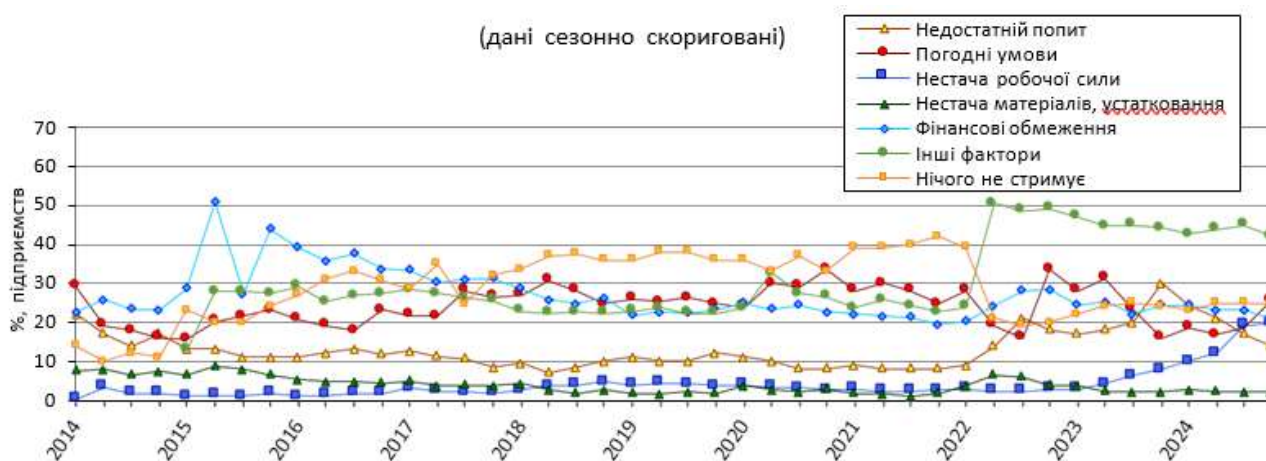

Рис. 4. Фактори, що стримують сільськогосподарську діяльність в Україні [4]*

Також потребує уваги і організаційні та правові проблеми: часті зміни законів та нормативних актів, брак інфраструктури (сховищ, доріг, пунктів переробки продукції), проблеми з землею (труднощі із реєстрацією права власності або оренди, фрагментація земель; технічні обмеження - низька продуктивність, високі витрати на ремонт, недостатнє впровадження сучасних технологій (дронів, систем точного землеробства), нестача кваліфікованих механіків та агрономів. Слід враховувати і міграцію населення з сільських районів до міст або за кордон, відсутність програм навчання та мотивації, відсутність соціальних послуг (освіти, медицини, культурних центрів у сільських районах). Політична та геополітична нестабільність призводить до знищення земель, мінування територій, санкції, експортні обмеження, митні бар'єри, низький рівень субсидій або їх нерегулярність.

Список використаних джерел:

1. USDA в оновленому прогнозі залишив без змін показники експорту й виробництва українського зерна. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3928062-usda-v-onovlenomu-prognozi-zalisiv-bez-zmin-pokazniki-virobnictva-j-eksportu-ukrainskih-zernovih.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 17.11.2024).

2. АгроПрогнози 2024: земля, ціни, тенденції. URL: https://latifundist.com/spetsproekt/1057-agroprognozi-2024-zemlya-tsini-tendentsiyi?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 18.11.2024).

3. У 2024 році рослинництво буде беззбитковим, а прибутковість тваринництва знизиться – Мінагрополітики. URL: https://avm-ua.org/uk/post/u-2024-roci-roslinnictvo-bude-bezzbitkovim-a-pributkovist-tvarinnictva-znizitsa-minagropolitiki?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 19.11.2024).

4. Очікування сільськогосподарських підприємств у IV кварталі 2024 року щодо перспектив розвитку їх ділової активності. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2024/fin/rp/selo/sg_IVkv_2024_u.pdf (дата звернення 20.22.2024).

УДК: 336.1:330.342.14(477):339.9

*Шепель І.В., к.е.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: РЕФОРМИ, РИЗИКИ ТА МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Українська економіка пережила серйозне скорочення у 2022 р., реальний ВВП впав на 29,1%, що стало найглибшим річним падінням в історії країни. Перші місяці війни принесли найзначніші економічні втрати: падіння на 14,9% у I кварталі 2022 р. Учасники фінансового ринку отримали значні збитки від спричинених війною збоїв операційної діяльності. Проте підтримка міжнародних партнерів сприяли стабілізації макроекономічної ситуації. Зниження безпекових ризиків, яке передбачається з наступного року, сприятиме пришвидшенню економічного зростання до 4,3% у 2024 р. та до 6,4% у 2025 р.. Деокупація територій і повноцінне відкриття чорноморських портів допоможуть збільшити обсяги промислового виробництва та експорту сільськогосподарських культур [1]. ЄС прагне розробити систему економічної безпеки, керуючись своїми цілями та інтересами. Мета полягає в тому, щоб максимізувати вигоди від відкритості економіки за мінімізації ризиків від надмірної залежності. [2]

Реформа фінансового сектору України, що здійснювалася за активної підтримки міжнародних фінансових організацій, сприяла макрофінансовій стабілізації та зміцненню спроможності регуляторів та учасників фінансового ринку протистояти кризовим явищам. Реформи, визначені в Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 р. та Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 р., що реалізовувалися регуляторами фінансового сектору, спрямовані на подолання системних проблем у фінансовому секторі та розбудову повноцінного ринкового конкурентоспроможного середовища згідно зі стандартами ЄС. Зокрема, протягом останніх років НБУ разом із міжнародними партнерами працював над розробленням і впровадженням нових нормативних актів щодо капіталу та ліквідності, які відповідають європейській системі CRD/CRR, з метою сприяння фінансовій стабільності та стійкості української банківської системи.

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Матеріали ІІ всеукраїнської науково-практичної конференції
І ЧАСТИНА

27 листопада 2024 р.

Науковий редактор – Зайченко В.В.

Технічний редактор – Сисоліна Н.П.

Комп'ютерний набір і верстка – Онищук О.В.

Дизайнер обкладинки – Чумаченко О.С.